

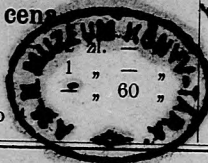
KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena

Na celý rok	—	—	—
Na pol roka	—	—	—
Na štvrt roka	—	—	—

Jednotlivé číslo

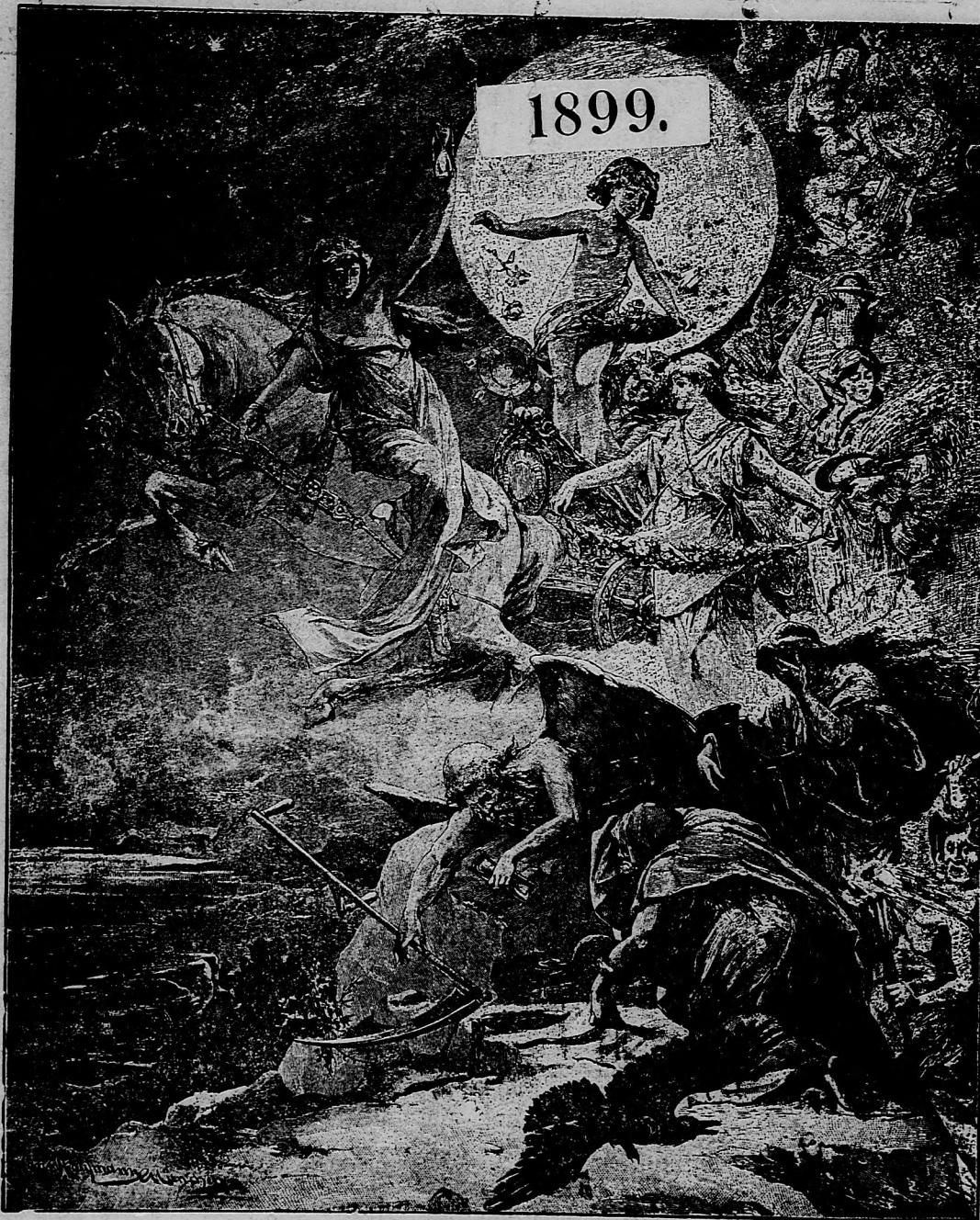
Zodpovedný redaktor:

Dr. JOZEF JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo: *Budapest, VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielať predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

M. N. MUSEUM
HUNGARICORUM
K. M. H. N. 1019

Šťastlivý nový rok!

ced.

Prevedené stoličné volby na horných stranách.

Kto porovná tie stoličné volby, ktoré v predešlom mesiaci prevedené boli s tými voľbami, ktoré v roku 1895. vydržiavané boli, veľký rozdiel najde medzi nimi. Čo-že je toho príčinou, že vtedy vo všetkých horných stolicach, kdekolvek len stoličných výborníkov volili, ľudová strana všade protikandidáta postavila. Včilek ale v novinách čítame, že na našich Horniakoch ľudová strana skoro nikde kandidáta nepostavila. Odkiaľže táto premena? Čo-že je príčinou toho? Či snáď ľudová strana, ktorej pospolitý ľud tak veľmi sa oddal, už celkom zahynula? Oj nie. Ľudová strana žije, žiť bude, dokiaľ len krajina uhorská stáť bude, lebo jej program je hlboko vrytý do srdc ubohého a utlačeného ľudu. Nuž keď je ten ľud tak veľmi oduševnený, prečo-že aj teraz nepostavil protikandidátov tým liberálom, ktorí našu ľudovú stranu tak veľmi utlačali? Odpoveď je veľmi ľahká.

Keď vodcovia ľudovej strany na horných stranách roku 1895. protikandidátov postavili, činili to v tom domnievaní, že v uhorskej krajine všetky zákony rovnako zachovávané byť majú.

Bohužiaľ oni o inom sa presvedčili. Jak stoličné, tak aj krajinské volby na vidomočí nám dokázaly, že u nás všetky zákony nie rovnako sa zachovávajú. Naše volebné zákony sú veľmi prísne; tým, ktorí ich prestupia, naskladajú nielen vysoké peňažné pokuty, ale aj ťažký žalár.

A navzdor týchto prísnych pokút liberáli na celej linie nohami šliapali tieto zákony, a nič sa im nestalo! Za našich časov neni súdu v uhorskej krajine, ktorý by ich za to odsúdil. Presvedčili sme sa o tomto pri voľbách stoličných a krajinských v Stupave, vo Varíne, v Nitre, na Čaci, v Žiline, v Illave, v Ružomberku, v Dolnom-Kubine v Žambokréku, v Nových-Zámkoch, Zlatých-Moravcach a všelikde inde. A tak liberálom dovolené je pofalšovať popis voličov, dovolené je počet voličov zmenšiť; dovolené im je pokutami sa vyhýbať tomu, kto na liberála hlasovať nechce; dovolené im je pri volbe o votum ozbiť toho, kto jako teliatko im kúpiť sa dať nechcel; oni ľudovú stránku nepripustia k tomu, aby si ku p. pri voľbách stoličných dôverníkov postavila; pre všelijaké hlupé príčiny odmrstia reklamacie ľudákov, keď oni protestujú proti tomu, keď ich z menoslovu voličov vynechajú. Slovom

všetky volebné zákony dovolené je im bez trestu nohami šliapať.

Nuž povedzte, drahí krajanovia, či je hodno k tej volebnej urne sa dostaviť? Nie, v takýchto smutných okolnostach hodnejšie je — dľa dopisu Dlhopolčana — do nej čosi inšieho hodiť, a od takejto komedie sa celkom odťahovať.

Z takéhoto ohľadu, opakujem, len z takéhoto ohľadu statoční kresťania lepšej urobia, keď sa od volby za čas oddialia. Snáď niekto mi povie, že každá politická strana svoj život najlepšie tak dokáže, jestli pri voľbách účasť bere skrze to, že svojho smýšľania ľudí volí do obecného, do stoličného výboru, alebo do krajinského snemu.

Kto takto hovorí, ten má úplnú pravdu, len nech nezabudne, že volby sú na teraz celkom nemožné, asice pre nasledujúce príčiny:

Popis voličov je tak zostavený, že z neho skoro všetci, ktorí boli známi jako neohrození ľudáci, sú vynechaní. V ktorej obci predtým bolo 100 voličov, teraz sotva je 20—25, a medzi týmito 20—25 voličmi vo väčšine sú židia a úradníci, a tito sú všade liberáli. Takto sú popísaní všetci voličia v stolici Oravskej, Trenčianskej, Nitrianskej, Liptovskej a Prešporskej jakožto v tých stolicach, v ktorých ľudová strana neohrozená bola.

Popis tento preto bol „liberálnym“ spôsobom prevedený, aby pri budúcich voľbách krajinských tie do neba o pomstu volajúce liberálne figle tak do očí nebily.

Vedia liberáli dobre, že pri takomto popise ľudová strana nikde nemôže svojho kandidáta vyvoliť, a predsa nehanbia sa chváliť, že dôvera oproti liberálom je tak veľká, že liberálnych kandidátov všade a jednohlasne vyvolili. Ohó, postojte len troška, liberáli vo vašom domnelom víťazstve! Dajte volebné právo ubohému ľudu, o ktoré ste ho ozbili, a potom poďte na voľbu, a dobre vám stojíme, že jako teraz pri zhabanom práve statoční ľudáci sa oddialili od tej komedie, ktorú vy „voľbou“ menujete, tak potom vám odejde chuť protikandidáta postaviť. Zakaľ tento včulajší rozmer liberálny všetky volebné práva nohami šliape, zatiaľ ľudová strana podobná je v zimnom čase sa nachádzajúcemu silnému a zdravému dubovi.

Jako zdravému a silnému dubovi neškodí žiadne víchory a búrky, ba tyto ešte

silnejším a ohybkejším ho činia: tak je to aj s ľudovou stranou. Ani našej ľudovej strane ani najmenej neuškodily tie víchory a búrky pri voľbách, ktoré z hrtanov liberálnych na ňu dudy, ba ju ešte silnejšou a mocnejšou učinily! Ľudová strana ozbijaná o volebné právo, podobná je, jako sme spomenuli, dubovi v zimnom spánku sa nachádzajúcemu. Preto, že dub v zimnom čase pozbavený je svojej krásnej koruny, nenasleduje to, že vyhynul. Bárs aj nemilosrdná zima na silu ho koruny pozbavila, do spánku pohrúžila, on predsa žije, zbiera sily, aby keď prinde príjemné jaro, znovu vyhnal a v celej kráse sa nám ukázal. Tak je to aj s ľudovou stranou. Aj ľudová strana je v zimnom spánku, ale keď jej jaro prinde v celej kráse sa nám ukáže.

Toto jaro prv lebo neskôr istotne príjde. Sami liberáli soznajú, že v liberálnej strane toľko je špiny a smradu, že sa im žalúdok od toho krúti. To dokazuje aj ministra Josipovicha zaďakovanie. Čo-že je našou povinnosťou dotiaľ, lež tento politický prevrat nastane, a lež statočnosť v politike nazpät sa vráti?

V prvom rade trpezlivosť nám je potrebná. Potom potrebné je, aby sme kresťanskú tlač, kresťanské noviny, zvlášte „Krešťana“, jak len najlepšie môžeme, podporovali, čo sa tak stane, jestli pre kresťanské noviny čím viacej predplatiteľov nasbierame.

Liberálom nedajme sa zviest ani slovom, ani sľubom, ani len peniazmi. Vyhybujme každému liberálovi zďaleka.

Zakladajme kresťanské spolky, nech sú ony jakéhokoľvek mena; nado všetko zakladajme kresťanské sklepy, tak rečené konsumy; kde takéto založiť by sme nevedeli, alebo nemohli, držme sa toho hesla: „*Krešťania, kúpajte len u krešťanov!*“ Zakladajme ďalej citacie spolky, aby sme sa tam zdokonalovali a o našich záležitostiach poradiť mohli. Takéto spolky v žiadnej väčšej obci by chýbať nemali.

Nado všetko zakladajme spolky triezlivosti. Lebo jako liberáli emancipovali židov, tak aj my emancipujme sa od židov skrze zakladanie spolkov triezlivosti a sv. ruženca. Žid tak sa bojí spolku triezlivosti, jako čert svätenej vody.

Na takýto spôsob bárs aj hneď nie, ale istotne zvíťazíme; Príde čas, a ten čas už není ďaleko, kedy tí, čo sú včulek liberáli, hanbiť sa budú za to, keď neskorej naňho verejne prstom ukážu: hľa aj tento bol liberálom.

Priateľ ľudu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Horánszky a Bánffy. V minulý týždeň Horánszky verejne omaľoval Bánffyho a jeho jednanie, v snemovni krajinských vyslancov. Horánszky je múdry a vážny muž; čo on povedal, to Bánffymu už primoc bolo, to on už nemohol znieť, bárs už dávno vyslovil, že proti osobnému napádaniu nebude sa brániť. Teraz ale surovým listom obrazil Horánskeho, o ktorom tvrdil v tom liste, že nejednal ani statočne ani mužsky ani spravodlivo. Horánszky poprosil gr. Štefana Károlyiho a Mikuláša Szemere, aby v mene jeho žiadali od Bánffyho rytierske zadosťučinenie. Pomocníci (svedkovia) Bánffyho nemohli sa usniesť so sekundantami Horánskeho, a tak vec bez prelievania krvi vzala koniec. Bánffy žiadal, aby tento súboj nielen záležitosť tohoto listu doniesol do poriadku, lež i všetky ostatné veci, pre ktoré ho tak ostro a nemilosrdne česú na sneme; k čomu ale Horánszky nemohol privoliť. A tak tedy hore vziaté zápisnice boly koncom celého afféru. — Keby tedy Horánszky bol prijal podmienku Bánffym ponuknutú, pán ministerpredseda by bol ochotný býval súboj prijať. Proti súboju je u nás jeden zákon, tedy pán Bánffy v páde prijatia tej podmienky nebol by sa zdráhal proti zákonu jednať. Čudné vetry dujú u nás od tej doby, čo od kresťanstva odvrátený liberalismus vladári tu.

Stoličné volby v železnej stolici veľmi prajne vypadly pre ľudovú stranu. V Garanfalve zvíťazil Moric Biró, v Győrváre Štefan Simon, v Hegyfalve Ján Potyí, v Urai-Ujfalve Imrich Tóth, a L. Lóródi, v Léke J. Bertalanffy Géza Divold, Adolf Graf; v Nádasde Georg Német, v Német-Gerenči K. Leindl. V Pálfe Št. Horváth, a Št. Holozsan, v Pusztá-Szent-Mihályi Fr. Thomas, v Rába-Hidvége dvaja ľudáci ani protikandidáta nemali, v Sárváre Georg Puli a V. Szabó, v Jaákove A. Majer a Štefan Hantó atd. i v ostatných všetkých obciach sami ľudáci zvíťazili. Vo Vasváre predseda liberálnej strany Jozef Horváth verejne vyznal, že on prestal byť liberálom, lebo v terajších pomeroch ošklivé sú mu liberálne zásady. Snád len dá Pán Boh takých časov, že aj v iných stolicach tak výndu liberáli na psi tridsiatok, ako teraz vyšli v železnej stolici.

Liberálny časopis „Zala“ prestal byť vládny následkom násilného pokračovania vlády proti ľavičactvu. Od terajšku on bude mimostranný smer nasledovať.

Ľavičiackí vyslanci na vidieku. Tak ľavičiackí, jako i tí vyslanci, ktorí opustili tábor liberálnej strany, v minulý týždeň rozišli sa na všetky strany krajiny. Voličia ich všade veľmi oduševneno privítali a dôveru im hlasovali za boj, ktorý vedu proti jednaniu ústave nepriateľskému. Ináče prosby proti Tiszovmu návrhu namerené ešte vždy prichádzajú k predsedníctvu krajinského snemu.

Zaďakovanie hl. župana. Hlavný župan belohradskej stolice barón Pavel Fiáth počiatkom ja nuara zaďakovať mieni. On je bratom vyslanca Fiáth ktorý pre Tiszov návrh opustil liberálnu stranu.

Pijavice na Horniakoch. Židovskí úžerníci do hrozného stavu uvrhli chudákov Ruthenov. Právosludie vyslalo vyšetrojúceho sudcu dra Bartolomea Szabó, ktorý neunávnou a múdrou sbehlouťou pokračuje vo vyšetrovaní v beregskej a ugočskej stolici. Doposiaľ prišlo k nemu vyše 1000 ponosov, toľko už vysvitlo, že vyše 500 percentov fahali daktorí úžerníci. Úžerníci sú veľmi rozhorčení proti drovi Szabó, ktorému často aj hroziace listy prichádzajú. Dobré že taký neohrozený muž je poverený s vedením vyšetrovania.

Nové provisorium, o ktorom zadal minister financií zákonný návrh v snemovni krajinských vyslancov, má pol roka trvať. Lenže kto vie, kedy príde naň rad, keď ešte vždy trvá dohada o volbe predsedu snemovne krajinských vyslancov. No keby Bánffy zadakoval, hneď by všetko bolo v poriadku, v protivnom páde ale rozhorčené ľavičiatvo použije všetky dovolené prostriedky, aby znemožnené bolo vladárenie jeho.

Deväť politických súbojov bolo v tieto dni v Budapešti, ktoré väčším dielom pošli zo záležitosti Bánffyho s Horánszkym. Ťažšie bol ranený žid Kenedi od Kubika a Gajari od Mikuláša Szemere.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 23. dec.

Po slabej reči Jozefa Ágostona ktorý vládu zastával, vtípne, múdro aj základne reční F. Horánszky. Odsúdil terajšie vladárenie, ktoré v opravdivej barve predstavil. Pod jeho rečou bolo slyšať výkriky, ktoré sa na Bánffyho vzťahovali: Oplán, slovorušný oplán! Von s ním; takého človeka vyhodíť, ba Wittman zvolal, že ho sraziť treba! Potom veľmi ostro odsúdil Horánszky aj Tiszov návrh čo útok na ústavu. Toto je vraj prvý pád, že samé zákonodárstvo činí útok na ústavu. Horánszky konečne vyslovil, že on je odhodlaný všetky sily svoje vynaložiť na sbukatovanie tohoto rozneru panujúceho. Po interpellácii Polónyho ministe: financií zadal zákonný návrh o novom provisoriume. Na konci zasadnutia šťastlivé sviatky prial Madarász vyslancom, spolu ale na srdco im kládol ústavnu samostatnosť a neodvislosť.

Zasadnutie 27. dec.

Na začiatku zasadnutia F. aňo Bolgár na otázku vzal Bánffyho, jako mohol byť Em. Széchenyi vymenovaný za ministra, keď ani zrámy ani v uhorských záležitostach sbehy nenie. Bánffy odvetil, že veličenstvo nenie povinný príčinu udat, prečo koho za ministra vymene uje. Po krátkej reči mameluka Pavla Demko Fraňo Sima reční až do konca zasadnutia. O Tiszovi vyslovil, že zastáva nemravnosť a korrupciu. Povedal, že nedostane-li vláda do 1. ho januara idemnitu, od 1. jan. nielen on nebude platiť daň, ale i natovárať bude každého, aby neplatiť daň; vtedy ho neviaže zákon slebo aj kráľ prisahal, že zákony zachová a aj od ných ich zachovať nechá Sima prisahou potvrdil túto svoju vyhrážku.

Zasadnutie 28. decembra.

M. László ostro odsúdil terajšie vladárenie; poňom Ragályi radil Bánffymu, aby zadakoval, i tak necíti s národom. (Rakovsky: Nech tam nesedí rušiteľ slova). Príde čas, že koruna prepustí tohoto radcu svojho (Rakovsky: I tam ľuhá) Julo Györffy odôvodnil svoje vystúpenie z liberálnej strany. Barón Bánffy opovrhne ústavu, aby si svoju moc zachránil. Aleš Pap oslovil ministra vnútra, aby zariadil vyšetrovanie proti hl. slúžnemu Gajzovi Jančo, ktorý v Tureckom Sv. Mikuláši bez príčiny prekazil ľudové shromaždenie, spolu prosil, aby tento slúžný hneď bol z úradu vyzdvihnutý.

Ctení čitatelia!

Tých predplatiteľov Kresfana, ktorí predplatok na rok 1898. ešte nezaplatili, úctive prosíme, aby čím skorej, najneskôr ale do nového roka svoj dlh vyrovnali.

Všetci naši priatelia dobre vedia, či už zaplatili, alebo nie; kto ale nezaplatil, ten dozaista za svoju kresfanskú povinnosť statočnú bude považovať svoju dlžobu zaplatiť. Nech to nikto nežiada, aby sme ho osobitne napomenuli, lebo to čas a peniaze stojí a i tak každý vie, či už platiť, alebo vie, to jest či sa tieto riadky jeho týču, alebo nie. Kto by dlžen bol, a predsa by sa zdráhal svoj dlh vyrovať a ani príčinu by neudal toho, prečo mešká; tomu od nového roka jednoducho zastaviť musíme Kresfana.

Aby sa nám peniaze snadnejšie mohli poslať, s týmto číslom sme rozposlali poštové poukážky, a prosíme dokonale vypísať meno, tak aj bydlu.

Spolu úprimne prosiac vyzývame ctených predplatiteľov, aby sa usilovali nakloniť k predplateniu svojich susedov, známych a priateľov, alebo nech nám pošlú a sdedia jeden-každý aspoň nápis dvoch-troch takých kresfanov, ktorí by sa nezdráhali na naše noviny predplatiť.

V tej nádeji, že každý kresfanskou svedomitou vyhovie svojej povinnosti, zostávame s hlbokou úctou

Redakcia a vydavateľstvo Kresfana.

Bpešť, VIII. József-körut 35.

„Sväto-Štefanský Kalendár“

a

„Veľký Kresťanský Kalendár ľudovej strany“

už vyšly z tlače. Cena prvého je 30 kr., posledného ale 25 kr. Oba kalendáre odporúčame do priazne ľudákom, ktorí stoja o to, aby pestovaný bol duch kresťanský, pestované bota smýšľanie ľudové. Veľmi zaujímavé články a utešené obrazy budú zabávať behom celého roku 1899. všetkých tých, ktorí si daktorý z týchto kalendárov objedajú. Cena je tak ľavná, že od každého vystane, takýto kalendár zaopatrí si. Kalendár je celoročný priateľ domu; my chceme, aby ľudoví kresťania prajného a dobrého celoročného priateľa mali v dome, a práve preto sme znovu vydali oba vyššie spomenuté kalendáre, z ktorých hocktorý bude slúžiť k tomuto cieľu. Keď znovu vrele odporúčame tieto kalendáre cteným prívržencom ľudovej strany a kresťanských zásad, prosíme ctených čitateľov našich, aby nás dľa možnosti podporovali hromadným objednávaním.

Sväto-Štefanský Kalendár

1 kus 30 kr., 20 kusov 4 zl. 80 kr., 50 kusov 11 zl.,
100 kusov 21 zl.

Veľký Kresťanský Ľudový Kalendár

1 kus 25 kr., 20 kusov 4 zl., 50 kusov 9 zl.,
100 kusov 17 zl. 50 kr.

Pošlú-li sa nám peniaze vopred, objednanú zasielku franko pošleme; pri doberke ale nákladné útraty objedateľ musí zaokryť.

S úctou

„Tlačiareň sv. Gerharda“

v Budapešti, VIII Práter u. 44.

Sv. Tomáš Kanterburský, biskup, mučeník, † 1170.

29. decembra.

„Keď bolo uloženo, abych nádoby kostelnie cisárovi vydal, odpovedal som: Keďby z mojich vecí niečo žiadano bolo, rád dám, z chrámu Božieho ale nič nemôžem ani vziať, ani vydať, pretože to k opatrovaniu a nie k vydaniu som prijal.“ Svätý Ambrož.

Sv. Tomáš narodil sa v roku 1117. v Londýne z rodičov vznešených. Prospieval vo vsdách a v bázni Božej tak velice, že si získal vážnosť každého, a že od samého kráľa bol za kancelára ríše ustanovený. Neskôr po smrti Theobalda arcibiskupa, bol za jeho nástupcu vyvolený a od tej doby počal sa mrtviť. Obzvlášť k chudobným bol láskavým, a aby niečo pre nich mal, všemožne hájil majetky cirkevne proti samému kráľovi a jeho radcom; ktorí chceli Cirkev pod svoju moc svetskú dostať, a ju utláčať. Jako to naša svetská vláda i v našej krajine začína. Kým niektorí biskupi trpeli odobieranie práv Cirkve: Tomáš naproti povstal. Nepriateľ a jeho ho i u samého kráľa obviňovali, jako by práva kráľovské rušil. Kráľ rozhneval sa na arcibiskupa, vydal zákony, ktoré proti svobode Cirkve cieľily; žiadajú od neho, aby jich podpísal. On však odvetil, že radnej smrť podstúpi, než by povolil, aby sa Cirkvi ublížilo. Odsúdený v nočnú chvíľu utekal do Rímu k pápežovi Alexandrovi III-mu. Sv. Otec pochválil jeho stálosť, a radil mu, aby sa do kláštora Pontini utiahol, až by ho s kráľom smeril. Kráľ zúrnil ešte viac a dozvediac sa o jeho útulku, hrozil sa reholníkom, že všetky kláštory v krajine svojej zkaží, budú-li Tomáša aj na ďalej reholníci u seba prechovávať. Opustil teda dobrovoľne kláštor jejich. Konečne s prostredkovaním kráľa francúzskeho smel sa vrátiť do vlasti svojej, k veľkému potešeniu svojeho ľudu.

Avšak kráľ nezadlho skrze ž. l by nepriateľov jeho k novému hnevu zbudení, zrejme dal na javo, že by si prial smrť jeho. Na to bol od štyroch rytírov v kostole, keď s duchovenstvom svojim nešpory sa modlil, na stupňoch oltára zavraždený.

Keď to slyšal kráľ hrúzou jatý, hryzením svedomia k slzám ľútosti bol pohnutý. Videl kam ho hnev, zlí radcovia a lakomstvo priviedlo. Vstúpil do seba. Cirkve vrátil práva shabané. A skrze poslov do Rímu poslaných pýtal s poníženosťou od pápeža hriechov odpustenie. Mordárov svätého Tomáša do vy-

hnanstva poslal a sám k hrobu jeho putoval. — Mračná sa stavajú i v našej premilej vlasti nad našou Cirkvou. Ba čo viac, už i búrka zúri. Svätý Tomášu, ty hrdinský arcipastier, ty apoštolská duša, oroduj za nás, oroduj za našich biskupov a kňazov, aby v boji nekle-sali, lež skrze stálosť a neohrozenosť vernými apoštolmi Cirkve byť sa dokázali. Oroduj za nášho kráľa apoštolského. Oroduj za víťazstvo Cirkve, za vytrvanlivosť spravodlivých, za obrátenie hriešnych. * * *

Sv. Genoveva, panna. † 512.

3-ho januára.

„Pobožnosť je ku všetkým vecam potrebná.“ Hovorí sv. Pavel.

Keď počiatok svetskej márnomyseľnosti, včulajšej módy, z Paríža berú milovníci sveta, prečo by nemohli brať na začiatku nového roku milovníci Krista príklad pobožných kresťanov parížskych, ktorí za vzor pobožnosti a za patrónku svojeho mesta si Sv. Genovevu pannu zvolili. Táto blízko mesta Paríža v dedinke Nanterre sa narodila, okolo roku 421. Už v detinskom veku veľikou pobožnosťou a zvláštnymi milosťami vynikala, tak že oči Sv. Germána biskupa utkly sa na nej, a zavolajúc si ju k sebe, pravil k jej rodičom: „Blahoslavení ste, že také dieťa máte, vychovávajte ho bedlivo pre Boha, lebo ono jemu je venované; Pán si ju vyvolil k sviatosti a k posväteniu mnohých!“ — Potom napomínal svätú, asi osemročnú dievočku, jako má nevinnosťou tela Kristovi sa obetovať a jemu verne slúžiť. Ona zaslúbila Bohu, že vždy pannou zostane. Na to jej dal peniaz medenný s obrazom Ukrižovaného a napomínal ju, aby ho vždy na krku nosila a pri pohľade naň vždy na sľub spomnela všetko šperkovanie, z lásky k Ukrižovanému opovrhla.

A mal aj pravdu! Chcel ju zachrániť od pýchy, ktorá predchádza pád. Keďby si toto kresťanskí rodičia a kresťanské dievočky všimly, ináč by to vyzeralo s našim mravným životom. Netieklo by toľko horkých slz z očí rodičov a dcér sklamaných, neozývaly by sa kliatby nešťastlivých. Avšak trebárs známe sú príčiny smutných pádov, predsa každý menejviacej sa usiluje ľúbiť svetu a nie Kristu.

Nie tak ale Sv. Genoveva. Ona za nevestu Kristovú sa považovala, všetky myšlienky a city svoje len na veci sväte obracala, strážila nad svojím srdcom, aby žiadna hriešna žiadnosť nevkľzla sa doňho, a nad svojimi ústami,

aby žiadne neslušné slovo sa z nich nevyklzlo von.

A naša mládež? Ustrne človek, keď má okolo seba pri práci mládencov a dievky. Vyprávajú bez hanby, reži neslušné, a beda tomu, kto by ich zavrátil. To je móda diabelská, ktorá sa každému chytro zaľúbi. A to preto, lebo cit pobožnosti neni zakorenený v nich, ponevác dľa slov sv. Pavla ku všetkým vecam, — rozumie sa že spasiteľným, — pobožnosť je potrebná.

Hľa sv. Genoveva, jak horčila za česť Božiu, jak milovala chrám Boží! V jeden veľký sviatok, keď chcela do chrámu Božieho ísť a matka jej ňto zakazovala, že vraj musí doma zostať, dom varovať. Ona odpovedala: „Ó mamičko moja, to ja nemôžem urobiť, aby som v takýto deň svätú omšu zameškala. Radnej sa vy hnevajte na mňa, jako Pán Boh!“ — Matka po líci ju udrela v jede. V tom okamžení ale oslepla, v ktorom stave viac mesiacov sa trápila, až konečne modlitbou dcéry a užívaním svätenej vody zas sa jej zrak navrátil.

A naši rodičia jako horlia za česť Božiu? Sú-li lepší nad Geronciu? Budú-li sa tešiť svetlom večným, alebo snád tmou zatratenia večného, jako Geroncia tmou časnou, ztratením zraku svojho?

Mnohí rodičia hanbia sa dieťa svoje pustiť do kostola na svätú omšu, ponevác nemajú preň slušných šiat. Vyhovárajú sa, že nemajú jako kúpiť. A po službách Božích idú do krčmy, bez citu, bez hanby, tam sa už nevyhovárajú, že neni za čo piť. Jako môže medzi nami prebývať požehnanie, jako môžeme horliť za dom Boží, jako môžeme povedať, že milujeme Boha a svoju domácnosť, keď smýšľanie naše neni k Bohu namierené.

Preto hyneme, na duši i na majetku!

Sv. Genoveva svoje modlitby medzi slzami odriekala. Koľkoráz k nebu svoje oči pozdvihla, toľkoráz myslela na nebeskú blaženosť, ktorá tam na ňu čaká, a sladké slzy zalievaly jej líca. Takýchto slz by sme potrebovali k obnoveniu hriešnej tvárnosti zeme. Ona v spojení s nábožnými ženami vyprosila od Boha odvrátenie zpusťovania mesta Paríža skrz Attilu, vodcu Kunnov, hroziace. Ona obyvateľov parížskych od hladu zachránila, vážnou svojou prímluvou slobodu prinavracovala, na smrť odsúdeným život chránila.

Žila do poslednej doby svojho života bohabojne a sväte, až v roku 512. 3-ho januara v 89. roku veku svojho, bohatá na zásluhy umrela.

Hľa u nás vyháša duch pobožnosti, a lásky k svätej čistote a posmech sa činí i tomu

Najstaršiemu, tupením Jeho najsv. mena a dňov Jemu zasvätených, svet začína byť vo veľkej miere v bezbožnosti postavený: Svätá Genoveva panna, sviet celý rok pred nami svojím príkladom a svojou prímluvou, vypros nám milosť od Boha, k nasledovaniu Teba. Amen.

* * *

Pol'ovka.

Tiahnu chlapci, tiahnu z domkov dymnej obce,
na myslí im tanú grúne, hory, kopce.
V grúnoch, v horách, kopcoch drahne zveri brnká,
musí padnúť zajko, liščiak, švihlá srnka,
tak im tucha šopce.

Češú chlapci, češú, až tak vrždi tráva.
Vopred kluše Hektor, Néro, šedá Sáva.
Hektor, Néro, Sáva horeznak sa vrhnú,
ej, bude to strelby, keď raz v úplaz vtrhnú,
bude vyše práva.

Čichrú chlapci, čichrú, všade majú blízko:
Smrdlavú, Kršlisko, Hájnicu, Lovisko.
V Lovisku, Šindelnom, v Pohorelom sedle
uzácnu korist kryjú bujné bory, jedle,
šipi boдрé psisko.

Hor sa chlapci, hor sa! — Zvirgajú kopovci,
nafutrujú rúry, rozstavia sa lovci,
Každý koji nádej, každý vlastný má plán,
i vždy smutný rector i sklepnik i kaplán
pri svojom jalovci.

Behá ňucháč, cvála z kroviny do krúhu,
by osladil čáku pánom vrelú, púchu.
Behá ňucháč, horlí — prázdny úval, chrastie...
Či var' striga-babsko vinšovalo šťastie,
počarilo túhu?

Štúra čučo, žbrila, čuchá, kutí ztuha,
riadič rector, sklepnik nezdaru sa rúha.
No učňacko kaplán, myslivec to kyslý,
o rarachoch, vílach, nočných duchoch myslí,
kési verše strúha.

Zafúka vetriček, šumní jelšia listím,
dumná smilka postat hmyri svetom hmľistým.

Čo by on tam jastril, napýnal okále?
Ni roháč, ni ušiak nepritrieli z diale,
nepride podistým.

Čoby on tam jastril, pustil hradov rígel?
V tom matný rup, sep, lom — ech žart šeliem, figel!
Ak nie, kýsi lekár šibrinkuje v hvozde.
Vzozre, chváta flintu — pozde milý drozde!
Kukni srnke špigel!

Bodaj ťa, aby ťa! O netečný chasník!
Nač ti karta, nač zbroj, keď aj tu si básnik?
Lež cit! ďavká Néro, prudký reve Hektor,
grapou kulhá sklepnik, rediká sa rector,
herský dúbav hlásnik.

„Nuž kde brav, laň, jazvec?“ úškrn, leš sa táže.
„Lotor pylliak prehnal, pusté lesov kráže,
vážne veť kňazko“ všetko vyšlo v nivoč.
Lež Vysoké, Vavrov snadno skytne divoč,
bezo zvláštnej tiaže.“

Šibe verný párik, šibkým šibe krokom.
Namrzený rytmár zaostáva bokom.
Nech idú skuhráči, tlču kolíb kušky,
bodaj ich hus koplá, nedali potúžky,
nechce im byť sokom.

A dibká a dychči a premrvá knižku
a merá u riavy rumnú pastvy Ryšku,
a berie sa vozvyš k bradliu bačoviska,
kde gazdinka krpe, švarne holča výska,
tam ponuknú kýšku.

Opre sa bymáček, podrkotá vlúdne,
a chrumká z vakarca a strebká si chutne.
V tom dopáli Sáva, fatin kári Hektor,
kaňu vlečie sklepnik, harušiaci rector
zajačisko zrutné.

O farbavý novák, ó nevšimná hlava!
Keď neblúdiš v bájach, leži šuta hravá,
prevýšil si vodcov, Nimrod si dnes, majster!
Včuľ skapal i ramár i pezínský flajster,
fuč je tvoja sláva.

Húta, dusí veršiar a dol drobčí svahom.
Hrdá dvojka žvatle o damašku drahom:
„Šestdesiat si rýmskych vypučil zaň Viedni,
no nerypnul sysla kôl železný, biedny
ni letom, ni sňahom.“

„Ech, čo bys' ty rypnul, keď zomdlievaš v horku,
mokrú sušíš háby po hloži v pahorku.
O čo bys' ty druknul, keď v haluznej skýši,
o válke speváriš hrdinských žiab. myši,
keď kričeš bá horku.“

Počkajte holomci, úšklabní rifúzi,
svitnú časy, svitnú, mrdnete si fúzy!
V háji, poli stráňach čo sa poneviera,
kočička, hrdlička parožnaté zviera
mojej bude Músy.

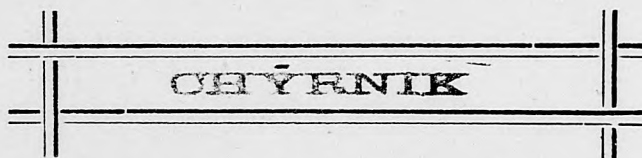
Spešia lovci, spešia k chatám smudnej obce,
šerá rúška halí grúne, chlmy, kope.
S grúňov, chlmov, kopcov domov tiahnu stáda,
na zun, hlahol zvonu kresťan zbožnosť hľadá,
vrucne Zdravás špce.
Dihomír Poľský.

Listy Adiny.

Ú v o d.

Adina, ktorá tieto listy písala, jedinou dcérou Benjamina Manasse bola, ktorý z židského pokolenia pochádzal, a žil v Alexandrii, grecko-rimanskom to meste. Svetochýrny David Esdras Manasse bol jeho predkom, jeden z tých sedemdesiatich, ktorých si vyvolil Ptolomeus Philadelphus v r. 277. pred Kristom, aby preložili židovskú bibliu do gréckej reči. Potomkovia tohoto cez päť pokolení vládli dôverou egyptských panovníkov, pod ktorými k veľkému bohatstvu prišli, ktoré prešlo na Benjamina Manasse, ktorý bol hoden svojich chýrečných predkov. On bol v Alexandrii nielen veľkým boháčom vysoko postaveným, ale aj šlachetno smýšľajúcim mudrcom tak, že miestodržiteľ Paulinus Rufus sa priatelil s ním. Veľmi si vážil a miloval sväté mesto a chrám Jehovy, bárs egyptským židom bol. A ponevác ho otec v mladom veku do Jeruzalema poslal, aby tam dľa pravidiel Moyžišovho zákona bol vychovaný, uzavrel, že aj on dopraje svojej dcére podobnej výchovy, ktorá zodpovedá jej menu a bohatstvu. Po cestovaní 17 dní trvajúcim zazrela Adina veže a múry Siona. Pred Davidovým mestom a vrchom Moria všetci na tvár padli. Adina svätou úctou sa spustila na kolená. Prvý kráľ videla Jeruzalem, mesto svojich predkov, ktoré tak úctyplne a často spomínal jej otec. V duchu videla minulosť, v ktorej veľký zástoj hrali na týchto miestach sv. patriarchovia a proroci. Ani to nezabudla, že jednúc v arche úmluvy Jehova s tvári do tvári mluvil k ľudu. Potom hore stala. Jeden zástup vojakov jazdil od mesta na vrch. To sú Rimania! — zvolal sprievod a uhol sa s cesty tým vojakom. Jeden z nich upozdil sa, ale zle pochodil, lebo cez neho prešli. Adina zarmútila sa, keď videla, že ani stopy niet zo slávnej minulosti židov. Krajina židovských kráľov podriadená je pohanským panovníkom rimanským. Slzy zalialy jej oči. Pod vrchami jej ukiazal rabín Bethlehem, v ktorom sa narodil mal dľa proroka vykupiteľ. Pýtala sa Adina, či má Juda ešte potomkov. Rabín jej smutno odvetil, že hej, lenže

sú veľmi chudobní, sotva sa vyplní na nich to prorocstvo. Dľa jeho mienky, jako jednúc Jozef v Egypte a Daniel v Persku, tak aj daktorí členovia tohoto rodu musia žiť dakde medzi národmi sveta, kde panujú; a z týchto sa narodí kráľ Izraela. — Lenže vtedy jako sa môže narodiť v Bethleheme? — Pýtala sa ho Adina. Otázka Adiny na tolko do zmätku doniesla rabína, že nevedel odpovedať. Potom ukiazal jej hrob Jeremiaša. S jedneho viška zazreli mesto Jeruzalem. Však je len utešené to mesto, zvolala Adina. Rabín jej ukiazal jednotlivé miesta toho mesta. Tak ku pr. pevnosť „mestom Davida“ rečenú, ktorá bola ochranou chrámu a mesta. V tom čase bolo v tej pevnosti 1000 rimanských vojakov. Ukiazal jej aj vežu Davidovú; potom zas palác miestodržiteľa pontského Piláta, ktorý kráľovskou mocou vládáril v Jeruzaleme. Adina celkom zbledla, keď zazrela Golgothu, kde asi dvadsať krížov videla, z ktorých na dvoch ľudské telo viselo. Okrem strážcov aj neškodnú hrbu ľudu bolo tam vidieť, ktorí dívali sa, jako skonávajú tí dvaja na kríž pribíti. Bedákanie a kľiatbu jedneho dobre počula Adina. Rabín jej povedal, že tam na Golgothe zbavujú života Rimania zločincov. Dnes vraj dvaja tak zle pochodili. Ukrižovanie je hrozná smrť, lenže Rimania sú bez citu. Ďalej pospiechajúc k jednej zahrade prišli, ktorej plot na jednom mieste prerazený bol, to bola zahrada Šalamona. Za tou zahradou bolo vidieť olivetský vrch, ktorý v dobe slávy Izraela k tej kráľovskej zahrade patrilo. Pri damaskovej bráne počestné listy museli ukiazat a mýto platiť. Po krátkej chvíli už bola medzi milými pribudznými. Adina ešte len 16 rokov mala a čarokrásna bola. Jej dlhé vlny utešenej barvy byly. Na líčkách milé ruže sedely, oči jej významuplné, veľké a skvelo likotavé byly; ústa anjelskú nevinnosť ukiazovaly. Po tak priateľskom privítaní jeden deň odpočinku venovala, po ktorom prvý list písala otcovi. Po tomto liste ale veľa iných nasledovalo. Tieto listy chceme čtenému slovenskému obecnstvu sdeliť už i z tej príčiny, ponevác tá doba, v ktorej sa písaly, je tou najvážnejšou dobou dejín. Prvý list bol písaný — dľa židovského kalendára — troma rokmi pred ukrižovaním Krista Pána.

Všetkým čteným predplatit ľom a čitateľom „Krešťana“ prajeme šťastlivý a blažený nový rok.

† Manželka grófa Thuna, a síce 24. dec. ráno. Nebohá manželka rakuskeho ministerpredsedy ešte len 44 rokov mala; ona bola dcérou kniežata Schwarzenberga. O. v. d. P.

Krešťanská štedrosť. Koncom decembra 150 tisíc korún daroval vacovský biskup dr. Konšantin S huszter vychovateľskému ústavu argických slečien v Prešove. Tomuže ústavu doposiaľ daroval tento štedrý dobrodinec do hromady už 260 tisíc korún. Nech mu všemohúci Boh zaplatí.

Návrat Správcamajiteľ tlačiarne „sv. Gerharda“, Ernest Walter, ktorý doposiaľ k protestantskému náboženstvu prislúchal, 23. decembra stal sa katolíkom. Vo viere katolíckej ho vyučil a do ľona katolíckej

cirkve ho prijal v jozefovskom chráme kaplán dr. Jozef Janda. Množstvo prítomných dojato sa dívalo s radosťou na obrady, medzi ktorými ten pán prijatý bol do Kristovej cirkve.

Zmena v redakcii. Ľudový týždenník „Fejérmegyei Napló“ doposiaľ Edmundom Némethom redigovaný prevzal barón Alexander Profi Kocsárd.

V Bánskej-Bystrici 4. jan. bude krajinská voľba. Volebným predsedom bude fíkáľ Adalbert Tilles.

Liberali v cirkevnom výbore V Novej-Pešti do cirkevného výboru zvolilo sa 21 liberálov a len 10 ľavičakov.

Volba v Torde neprajne vypadla pre liberálov, lebo do stoličného výboru samí ľavičiaci sú zvolení. — V Temerine, Kaloči, Kis-Tétényi, Nagy-Tétényi samí ľudáci a ľavičiaci sú zvolení.

Šíri sa katolicizmus v Anglicku. Najnovšie navrátil sa do lona cirkve Kristovej anglikánsky protestant Ashley Morland Even. čo asi toľko znamená, jako keby u nás Koloman Tisza sa stal katolíkom. Jeden bohatý majiteľ fabrík nedávno vyslovil, že keby ešte 20 rokov panoval Lw XIII., celý svet by sa stal katolíckym.

Samovražda. Direktor uholných baní v Oršovej, Izidor Klein, zastrelil sa Pred ôsmimi dňami našli vyrabovanú kassu, i vyšlo, že vyrabovanie bolo iba umele nastrojené a peniaze že sobral Izidor Klein, nestihol do Ameriky, sedel sa mu nechcelo, tedy pomohol si guľkou.

Ukradli dva domy. Dňa 6 t. m. stál pred súdom v Londýne M. Richards, ktorý ukradol P. Mathewsovi dva domy č. 27/28 na Clapton square (v Londýne). Mathews kúpil z jari oba domy s úmyslom, že ich na jaseň zbúra. Keď sa v oktobri chcel na ne podívať, našiel na ich mieste holú pláň. Richards to šikovne previedol; musel úmysel Mathewsov keď nie znať tak aspoň šípíť. Vypovedat nájomníkov menom majiteľa domu, sverboval remeselníkov a za dva mesiace pohrdne a v bázni Božej osvobodil Mathewsa od tých dvoch domov. Materiál predal. Richards Mathewsa neznal a opáčne Mathews novidel do tých čias Richardsa, pokiaľ ho polícia pred súd neprivedla. Richards on ľúval sa pri súde tým, že ho vraj Mathews k tomu oprávnil, musel ale prisvedčiť, že to bol iný „Mathews“. Na dôkaz sudcov bol tento „iný“ ako svedok predvolaný a pritom vyšlo, že tento Mathews nebol Mathews, ale akýsi Moses B., ktorého si hneď pri súde zadržali.

Jeden spisovateľ zbláznil sa. Havnomestský spisovateľ Karol Szomory od istého času veľmi nápadne sa choval. Konečne nahliadli, že ho do bláznice musia dať.

Falošné päťdesiatky prišli v spišskej stolici do obehu vo viacerých obciach. V Novej Vsi v dielni na tehlu prišli na stopu tým osobám, od ktorých tie päťdesiatky do obehu sa dostaly. Títo robotníci Poliaci ale povedali, že oni tie päťdesiatky dostali od osôb v Poľsku bydlíacich.

Koniec svady. Paholok Jozef Deutsch v budapeštianskom Jozefove začal sa na dvore vadit s Fraňom Wisom, ktorý ho tak kopol do brucha, že hneď zomrel.

Úžerník. V Pešti zavreli istého Maxa Goldsteina, ktorý oškodoval Gustáva Riggera o 12 000 zl. úžerníckym spôsobom.

Zhorelo divadlo. Mestské divadlo v Bruku n/M. lahlo popolom. Požiar vypukol o 6. hodine večer. Už počas predstavenia v predošlý deň bolo cítiť pohoreninu.

Obeta korheľstva. V spišskej Novej-Biale Ondrej Kallata svojho vlastného otca zavraždil. Ten nezabohol bol veľkým korheľom a preto tomu starostlivý otec mnoho ráz prísne výčitky robil. Pred krátkym časom sa stalo, že ho otec zase pokarhal, ale žiaľ Bohu — už ostatný rez, lebo syn sa na to tak zveratský nahneval, že otca pred očami matky, bratov a sester nožom zabil.

Falšovatelia vína. „Gósz Dávid és fia“ z Abauj-Sántóva osvedčujú v „P. H.“, že ich firma nezapodieva sa s falšovaním vína, že pokojne očakávajú výsledok analyzy a že ani jeden člen firmy neušiel do Ameriky. K tejto oprave dokladá „P. H.“: „Súčasne s opravou náš zpravodarca upovedomuje nás, že Groszovci neušli do Ameriky, ale len do Haliče, a tam chcú umiestniť svoje falošné vína. Už zaplavili falošným vínom Krakov, Poľgoru, Rzeszov, Tarnopol a Sambor.“

S daždníkom zabil Karol Sepsi Jozefa S-per zámečníka. On sa totižto s nim v krčme povaril, ponač ale aj na ulici bol od neho prepadnutý, bránil sa daždníkom, s ktorým tak trafil po hlave udret protivníka, že tento hneď ducha vypustil.

Dvakrát sa žalo v obci Šumeg. Ih pole totižto pred samou žatvou zbil ladovec tak, že veľmi slabá bola u nich žatva. Lenže jačmeň znovu vzšiel, nechali ho rásť; a teraz ponač jaseň teslá bola i táto druhá úroda dozrela. Bár nebola veľmi silná táto druhá žatva, preda si len pomôli.

Žid Schlesinger podomníkom je v Kabolde; rád si on kedy-tedy zaskočil do Šopronu, kde v Jägerovej krčme minulý týždeň toľkokrát kukol na dno zuzky, že sa mu nielen štica parila, ale i mozgy pomätily. Tak diho bol v krčme a nechcel odísť, že ho Jäger, ktorého biť chcel, policajtmí nechal vyviešť, ktorým ale tiež sa protivil. Za tento kúsok ho súdna stolica odsúdila na 8 dní do väzenia, proti čomu ale appelloval.

Redakcii zaslané spisy: „Hospodárske Noviny“ (mesačník); cena na celý rok 1 zl.; vychádzajú v T. Sv. Martine. — „A zsidókérdés.“ Vydala Tlačiareň Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44) Cena 30 kr. Vrele odporúčame. — „Príprava ku sv. spovedi a prijímaniu“ Budapešť (VI. Podmaniczky u. 15.). Vydala veľk. pani Lujza Csery. Cena 10 kr.; viaz. 15 kr. Toto dielo čo vianočný osožný dar pre mládež odporúčame do priazne rodičov, duchovných a učiteľov.

Ceny v sústrednej trhovej sieni. Mäso hovädzie 72—90 kr. (kilo); baranina 36—46 kr.; telacina 72—90 kr.; sviňacina 60 kr.; slanina 64 kr.; šunka 68—95 kr.; masť 65 kr. — Kura 40 kr., sliedka 65 kr., vykrmená kačica 1 zl. 40 kr., hus 3 zl. 50 kr.; 30 vajec 1 zl. — Hrozno (1 kilo) 36 kr.; hrušky 60 kr.; jablká 16 kr.; orechy 28 kr. — Smotánka (1 liter) 24 kr.; zemiaky mcent 3 zl. Jedna hlavka kapusty 11 kr.; 1 kilo zakvasenej kapusty 11 kr.

DOPISY.

MARKUŠOVCE, 1898.

Hlbokostený Pán Redaktor !

Raďte mi ešte dovoliť, aby som cteným čitateľom nášho veľmi obľúbeného „Kreštana“ o našich pomeroch zase dačo nového sdělil.

Máme tu dve školy s dvoma učiteľmi, z ktorých jeden, náš pán rektor menom Jozef Krajnyák, už 55 rokov učinkuje ako učiteľ, a tak sa mi zdá, až do teraz bez všetkého vyššieho uznania. Bol by len kalvínským alebo židovským učiteľom, bol by len liberálom, už dávno by bol býval vyznačený zlatým krížom, chudák je ale verným katolíckym učiteľom.

Ako inde aj u nás ľud ešte nemôže alebo nechce uznať, že v terajšom svete aj roľníci a robotníci je potrebná istá vzdelanosť, aby mohol dobrým, seba-povedomým, neodvislým občanom byť? Ešte nedbá tak o školu a výchovu dieťať, ako by mal.

Vo dvorách tunajších židovských a luteranských pánov sú ešte aj také deti, ktoré asnaď ešte ani raz neprestúpili prach školy. Čo môže od takých spoločensťvo čakať? Ako zlosť, nepravosť, nespokojnosť, ako verných prívržencoch socialismu, anarchizmu. Páni ale — Bohužiaľ — o to nedbajú. Pri nich len telesné sily vážia, duša ale nesmrteľná nemá ceny.

Náš ľud, bárs je ináč — môžem povedať — veľmi obetivavý na školské nástroje, na knihy — česť mnohým vynikám — nechce veľmi obetovať; to mu musím na oči vychádzať, bárs mi ťažko padne. Pravda síce oči kole, ale práve to chcem.

Tu pobočne spomenem, že sme toho roku školského od spolku Sv. Štefana pre chudobné deti 30 katekismusov a 15 biblií do daru dostali, za čo tomuto spolku v mene chudobných deť aj verejne najhlbšie vďaky dávam.

K čítaniu — chvála Bohu — náš ľud už dosť privyknul. Novinky sú síce ešte nie tak rozšírené, ako by to malo byť; ale pomerano ku druhým krajom v tom ohľade ešte dosť dobre stojíme. Chodí do našej 3000 duší počítajúcej farnosti aspoň 100 číslv všelijakých časopisov kresťanských. Tak „Kreštan,“ „L'udové Noviny,“ „Katolícké Noviny,“ „Pútnik,“ „Naša Nádej,“ „Kráľovna sv. Ruženca“ a „Posol“ asi v 40 číslách. Daktorý gazda aj dve-tri časopisy si drží. Úfame, že v budúci rok sa ešte viacej rozširovať bude u nás kresť. katolícká tlač. Však kto v terajšom bezbožnom svete kresť. katolícku tlač podporuje, ten je apoštolom.

U nás vôbec miernosť panuje, len robotníci a haviari robia dakedy výstupky. Tak pred krátkym časom v Kotterbachu traja haviarskí mládenci pálenkou čertovou omámili krčmárovi všetko potrepli. Ne-

vystala ale pokuta: po osem dní zavretí boli, a škodu vynahradíť museli, na každého 40 zl. padlo. Hľa pálenka im celý mesačný zárobok ukradla. Asnaď teraz už vytriezvejú.

Na konci ešte spomenem, že u nás až do teraz po civilnom sobášu všetci podpísali protokol matrikárovi. Najnovšie začínajú sa ale mladí hersko držať. V minulej jaseňi Jozef Tekács a Katarina Konyak so svojími svedkami boli prví, ktorí ten podpis odopreli. Matrikár im dohováraľ, aj sa im už hrozil — že vraj nevie teraz, ako ešte bude s jich manželstvom. Oni ale neodstúpili od svojho katolíckého presvedčenia. Tak právom zasľúžia, aby ich uverejnené mená druhým k povzbudením slúžili. Však dla dňa 11-ho februára roku 1896 ého vydatého 11,500 číslvého ministerského nariadenia matrikár k tomuto podpisu aj tak žiadneho prinútiť nesmie a podpis odopreujúcim tiež musí vydať pisobné vysvedčenie, že civilné manželstvo uzavreli.

Fr.

Z LIPTOVSKÉJ TEPLEJ, 26. dec.

Dvojctihodný Pán Redaktor !

Čokoľvek náš, s každej strany utisnutý ľud k sebaobrane užitočného podujme, to i hneď kole oči naším židoliberalným duchom previatym paráčkom.

Za poslednejšieho času počúť chýry, že viaceré obchodné komory vyslovily sa za obmedzenie obchodnej činnosti našich potravných spolkov. Mienené komory žiadajú vraj, aby potravné spolky len svojích členov obsluhovaly; aby pri tom nezávodily a reálnych obchodných miestností ani nesmely mať.

Tieto chýry až príliš smutné svetlo vrhajú na ústavu obchodných komôr. Lebo ktorákoľvek obchodnícka komo a v stave je tak paradoxný nesmysel nastoliť vláde, ako sme to hore podotkli, tá komora vystavila sebe jasné svedectvo o tom: že o jej povolaniu a o podstate obchodu a priemyslu ani toľko poznatia nemá, ako ten najposlednejší Apache indián o rontgenových lúčoch. Tieto chýry sú smutným svedectvom toho, že práve tam nemáme vážne smýšľajúcich, odborných ľudí, kde je toho najväčšia potreba: na poli obchodu, priemyslu a práce. Tieto chýry sú ale dôkazom i toho: že prepriaty liberálny duch nevšima si už ani osobných práv uhorských abčanov, ba že drzou rukou chce sabať i tú poslednú žobráciu košefu uspalého dobráka — ľudu.

Ano, uspalý dobrák je náš ľud. Žiaľbohu, že je tomu tak. No, my máme príčinu pevno úfať, že tento dobrák si čo skoro pretre oči. Avšak sväto povinnosťou je tých, ktorí nespia ale bedlia, aby každý útok, nameraný oproti tomuto dobrákovi, smelo a vážne odrazil.

A tak i sväto povinnosťou nech je nám, zaoberať sa s útokom obchodných komôr, oproti potravným spolkom.

Každý zná, že potravné spolky sú povinné verejne účtovať; čo takoví teda nielen ohľadom jejích obchodnej reálnosti, ale i čo sa týka jejích povinností oproti štátu, stolici a obciam, nie menej i ohľadom jejích príspevkov ku udržaniu obchodných komôr, prináležia do kategórie tej, ktorá v obchodnom živote a daňovom systéme našom, prvé miesto zaujíma.

Obchodné komory by to mali znať. Mali by znať, že pri vymerní štátnej, stolicej a obecnej dani, tak tiež pri vymeraní príspevku na obchodné komory, potravné spolky platia toľko dane a príspevkov, koľko na základe jejích verejných obchodných kníh platia povinné sú. Z toho nasleduje, že potravné spolky konajú svoju povinnosť proti štátu, stolici, obciam a obchodným komorám v plnej miere, a preto plným právom môžu žiadať onú zákonnú ochranu a podporu od štátu, stolice, obce a od obchodnej komory, ktorá poskytuje sa obchodníkom a kupcom na území štátu uhorského.

Potravné spolky že „závodí s reálnymi a daňou prefaženými kupcami“.

Nad takouto argumentáciou sa musí človek mimovoľne usmiať. Čo sa obchodnej reálnosti a daňovej povinnosti potravných spolkov dotýča, objasnili sme to v predošlom bode. O reálnosti súkromných kupcov nechceme písať. Ale čo sa tej „daňovej pofaženosti“ týča, to vieme všetci, že sa v tomto ohľade každý súkromný kupec bráni, ako zná; — no potravný spolok musí ukázať knihy, a platiť, čo sa mu naloží. Avšak ako máme tú velice kuriosnu požiadavku obchodných komôr ponáť, aby potravné spolky nezávodili s kupcami? Čo to má znamenať? Je to špás, či vážne slovo? Sú snáď naše obchodné komory toho náhľadu, že obchod a priemysel, či v malom, či vo veľkom, či na trhu či na jarmoku, či na licitácii či kdekoľvek, či v Uhorsku či v Nemecku, či v Turecku či v Číne, dá sa myslieť bez závodu?

O! Vy múdri páni, či by ste nám nepovedali, čo by bol obchod a priemysel bez závodu? — A skutočne sme zvedaví, akým spôsobom by ste nás chceli oblažiť kupeckým monopolom? Má snáď len Pinkus výlučné právo, otvoriť sklep všade, kde sa mu ľúbi? Pinkus potom nezávodí?

Ba pamätajte si: čestný závod (konkurencia) oživuje, ušľachtuje a obohacuje obchod i priemysel. Nečestný závod, ničí toto pole. Keď teda máte smelosti žiadať, aby potravné spolky nezávodily s reálnymi kupcami, tak majte smelosti doložiť slovičko: „nečestne“. A pripustiť ale nedopustiť, že by snáď niektorý potravný spolok nečestne závodil, i potom patrí vám vrhnúť sa na všetky spolky. Ovšem bolo by želatelné, aby sa obchodnícké komory s „nečestným závodom“ viac nežto dosiaľ urobily, — zaoberaly. Veď falošné krivdy sú na dennom poriadku, a kto-že pácha takoví? Snáď potravné spolky?

Vidíte pánovia, akí ste vy velice — — múdri!

Potravné spolky nezávodí so žiadnym kupcom, spôsobom neslušným. Pravda, stalo sa očaj raz — tak hovorí bájka — že baránok mútil vodu vlkovi, — a podobne smýšľajú všetci, ktorí hovoria o závode potravných spolkov s kupcami. Ináč, závod slušný je na celom svete nielen pripustený ale i vítaný. Jestli sa niektoré naše obchodné komory chcú dať od celého sveta vysmiať, nech dekretujú v Uhorsku obchod a priemysel bez závodu! Jeho Excellencia pán minister obchodu a priemyslu, mal by také obchodné komory, ktoré podobnými hlúpostami blamujú nielen samy seba, ale i naše pomery, — jednoducho rozpustiť a znovu zorganizovať.

Poznamenávame: že záujmy kupcov a obchodníkov majú byť v harmonii so záujmami ľudu. Že tomu od istého času nebolo u nás tak, je dôkazom samoobrana ľudu, javiaca sa v zakladaní potravných spolkov.

Onú, voskrz detinskú, nerozmyslenú požiadavku obchodných komôr, aby potravné spolky len svojím členom predávať mohli, pritom ani verejnej miestnosti mať nesmeli, — mohli by sme i mlčaním pomínúť. Veď podobné absurdum sa môže zrodiť jedine v modzгах pomätených. Ináč, jestli by sa v Uhorsku tá nemožnosť stala možnosťou, že účastinárske spoločnosti, ako na príklad: banky, šporiteľne, mlíny, železo-dielne, atď. len s jejích členami budú robiť obchod, a každého, kto do spoločnosti neprislúcha, jednoducho vysotia von, v tom páde, potravné spolky budú znať, čo robia.

No, myslíme, že i občania majú ešte nejaké práva. Myslíme, že uhorský občan, ohľadom zaopatrenia sa s potravnými a v domácnosti potrebnými článkami má svobodnú vôľu. Okrem toho obchodné komory mali by uvážiť, že takému zákonu, ktorým by sa účastinárske spolky ku výlučnej obsluhu jejích členov nútily, nebolo by vôbec možno zadovážiť platnosti ani pri tej najhrubšej úražke osobných práv občanov.

Korunu obchodno-komorskej hlúposti tvorí oná žiadosť, aby potravné spolky nesmeli mať svojej verejnej miestnosti.

Čo, — nastaly snáď už zrovna časy verejného prenasledovania kresťanov na území apoštolskej koruny Sv. Štefana, — že len v katakombách a neprístupných jaskyňach budeme sa potajomky schádzať? Prečo zrovna nežiadate zničenie potravných spolkov, ale obchádzate okolo nich ako kocúr okolo horúcej kaše? Veď váš úmysel je i tak zrejmy. Vražda ostane si vraždou, či roztrepete nám lebku kyjanicou drevenou, alebo skalou tvrdou. Vy zhliadate v potravných spolkoch bašte ľudovej strany, a len preto a nič pre iné, — koľú vám a vašim milým „reálnym“ kupcom oči. Nuž len hor sa do práce, oproti potravným spolkom, veď vás na to platia.

Z tejto príležitosti dovoľujeme sebe preriecť niekoľko slov ku veľacteným predsedom, úradníkom a

priateľom potravných spolkov. Pánovia! Dnes žijeme časy všeobecného závodu na každom poli života. Toho nevyhnutný následok je sročovanie síl každého odvetvia. Dnes majú svoj sväzok nielen všetci svetskí úradníci, professori, učelia, potári, nielen kupci, bankári, fabrikanti, remeselníci atď. ale i duchovní správcovia. Cieľom týchto sväzkov je spoločná podpora a obrana záujmov odvetvia. Bolo by na čase, aby i potravné spolky — a zvláštne horno-uhorské, utvorily svoj sväzok. Hľa, nepriateľ vrhá sa na vás a vám treba sa brániť spoločne. Celou úprimnosťou navrhujeme teda, aby potravné spolky horno-uhorské, čím skôr utvorily svoj sväzok; ten označil by časopis, ktorý mal by na požiadanie dať správnu úpravu vo všetkých doboru potravných spolkov patriacích záležitostiach. V časopise tom pretriasaly by sa všelijaké návrhy a rozširovala sa zaujatost v širších kruhoch. Nemusi to byť jedine tomuto cieľu venovaný časopis. Jeden z budapeštianskych, povedzme:

„Kreštan“ požiada sa o orgánstvo, ktorý majúci spojenie nielen s krajinským centrálnym potravným spolkom, ale i s inými odbornými činiteľmi na poli kupectva, zodpovedal by požiadavkám znamenite. Sväzok by každoročne vydžialval shromaždenia, na ktorom by baždý spolok už či skrze predsedu alebo iného delegáta zastúpený bol. V shromaždení pretriasaly by sa otázky potrebnej reformy a iné — k dobru potravných spolkov slúžiace návrhy.

Ústava našich potravných spolkov obdržala by následkom takéhoto vzájomného priateľského styku, nového, čerstvého života; spoločnou prácou doiely by sa výsledky krásne. My sme presvedčení, že ctený časopis „Kreštan“ miľerád uverejní všetky ku spoločnej podpore a obrane potravných spolkov namerené návrhy a prosíme priateľov myšlienky, aby sa tejto záležitosti zaujali. Nesmieme sa dívať so založenými rukami na úklady nepriateľov; vystúpme smelo a vážne, a víťazstvo je naše.

Značíme sa s rodáckou úctou

Eduard Markovič a spoločníci.

BÁTOVCE, dňa 18. dec. 1898.

Vážený Pane!

S radosťou musí zaplesat srdce každého ver. ého kreššana katolíka, keď počuje, že za našich časov, v ktorých Bohužiaľ najviac len o časné veci, a nie spolu aj o večné blaho sa starajú, hovorím, keď počuje, že sa nachádzajú predsa ľudia, ktorí pečliví sú nielen o tie veci, ktoré sa tela týkajú lež nado všetko o tie, ktoré dušu k Bohu pozdvihujú.

A medzi takýchto kreššanov môžem pripočítat veriacich farností bátovskej. A v skutku s radosťou môžem sdeliť ct. čitateľom „Kreššana,“ že duch katolícky rozvíja sa a žije aj v mestečku našom. Neni tomu tak dávno, jako sme si sochu Lurdskej P. Marie

aj s jednou utešenou bielou zástavou tak tiež aj jednu čiernu, spolkom sv. Ruženca zaopatrenú zástavu zadovážili.

Kdežto dňa 11. decembra zase sme sa dožili zriedkavej slávnosti, totižto posviacania dvoch utešených svetlých zástav, ktorú posviacku slávnostne predol okresný p, dekan a farár nadoský Rudolf *Németh*; príležitostnú reč držal p. dekan, v ktorej obšírno a zrejme vyjadril zkazenost terajšieho sveta, potom úctu a význam tých zástav, k čomu ich máme upotrebovať a vo viere až do konca stále vytrvať; a konečne ďakoval aj tým milodarcom, ktorí svoje obety na ciele sväte vďačne skladali, obzvláštne ale údom spolku sv. Ruženca tak i krstným matkám, že si za česť pokladaly kreššanský skutok vykonať a i krásnymi stužkami ozdobiť.

Ja prosím všemohúceho Pána neba a zeme, aby to semeno, ktoré medzi nami zasial, nepadlo medzi trnie, ale v zem dobrú, aby aj hojné ovocie prinášalo. Keď tedy tu s povdlačnej povinnosti pišem tieto riadky, srdečne ďakujúc vp. dekanfarárovi Rudolfovi *Németh* za jeho k nám preukázanú lásku a dôveru, že si nestážoval tú obtžnú cestu k nám konať, a nám tak veľikú radosť pôsobil, nech mu bude za to všetko ustávanie Pán Boh hojnou odplatou. Srdečné vďaky vzdávajúc nášmu bývalému a zaslužilému vp. farárovi Augustínovi *Sántha*, že bol láskavy, navzdor svojich už 86 rokov najsvätejšu obeť omše svätej slávnostne obetovať.

Pavel Mravik.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslat, ináč nemôžeme ich uverenit v najbližšom čísle.

Fl. Modkouszky. Zaplateno máte do 30. marca r. 1899. — *Prešov.* Pán Boh zaplac, aj my vám blaho želáme. Tá básen veľmi slabá bola. Dopisy a iné článocky čím častejšie!! — *Orešany.* H. K. Len i ďalej tak. Váš duchovný je veru ctihodný pán, rázu neohrozeného. — Nevyhovárajte sa vopred, jako ten učeň holič, ktorý povedal sediacemu pánovi: No, ctený pane, snád ma len nevyhrešíte, jako nedávno; — oholený: a prečo?; — učeň: Nuž pozrite . . jeden, dva, tri . . . len na štyroch miestach som vás porezal. — *Ostr. Bojna* S. R. Už sme vyhovelí vašej žiadosti. Taká svada je psia rada. — *Krušovce.* My by sme mu to dopriali; osobne ho nepoznáme, preto ale je výborný muž; keby ho len čím skorej to vy-

značenie došlo. — *H. P.* Keď rozum sa nemerá dľa veku. Ináč aj veľký rozum môže byť prekabátený vytrvanlivou usilovnosťou. — *Borovce. L.* Vy ste v tej veci taký sbehlý, jako bol vo sklepoch sedliak, ktorý v lekárni si chcel bič kúpiť. — *Štefan P.* Len častejšie keby to bolo. — *M. K. v Urmine.* Teší nás to. Preto aj nám sa dobre vodí, len keby sa nám žalúdok prestál krívať. Krajanovi pozdrav. — *Opatovce.* Zakiaľ sa nezmení u vás tá vôľa, neujde sa vám ani planá nóta. — *Liberál vo Vrbovom.* Ten chváli Pána, koho skutky srovnávajú sa s učením Pána. — *H. H. Šalgov.* My sme taký, ako vlni, iba že sme o jeden rok starší. — *Pastuchov. L. J.* To zbojníci hovorievajú: Daj Bohu dušu a mne peniaze. Ten chotár nepoznáme. — *Z. L. v Novej Vsi.* Veru nie je tak plnej stodoly, žeby sa do nej ešte niečo nevmetilo. — *Známy.* Zazlievame, že ste sa len od kľučky odobrali. — *V.-Kostolany.* Z vešej ruky je tuším ešte aj cukor sladký. Ten plán musíte previesť, čo by hromy bily Bodaj jednúc vaša duša do neba vyletela. — *Orvište. L. J.* Nebojte sa; on vás nepremele. Vy ho ale môžete spláknúť, ako sysla. K vám došlého Čachtičana pozdravujem. — *Sutta v Báhoňi* Predplatky sa posielajú na vydavateľstvo a nie na redakciu Kresťana. I áže tých 6 zl. sme odovzdali vydavateľstvu. — *Smelý v Šintave.* To bych vám neradiť, ponevác veľmi ľahko by ste poniesli pred sebou droby na filpase. Račej psa česte, jako by ste s tým zednárom mali obcovat. — *V Osuskovom H. N.* Čo vám to má tolko v hlave vrtat, hľadte len, aby vám to vaše slabé modzgy neprevrtalo. — *Svetár v Šaštine* Jednu vetu vám pripomíname, ktorú nikdy nesmiete zabudnúť: Život je noc, noc je svitanie, z hrobu ale slnko nesmrtnosti vychádza. — *N. Mcšovce J. O.* Nerobte si z toho nič, to je len hlúpy zednársky kapric. Klopnite mu na ruku tak, aby viac nemal chuti za vaším občanským právom číhať. — Obe veci sú čudné. dočinenie s nim nemajte; dobre že nebýva s vami v jednej obci, lebo ináč by ste neobstáli, ani čo by ste sa na hlavu postavili. — *Ludák* Vidíte takou zdvorilosťou a vzdelanosťou vyniká ten kujon po volbe; veru je to špatno, že vám „do mamlasov s pekárskou papuľou“ nadal. Už teraz viem, prečo ho rádi vidíte, keď ho nevidíte. — *Topoľčany.* Tých deväť z atých za tie kalendáre ešte vždy nedostal p. Beskány. — *Šolmo Pospíš v Trenčiansku* Čo chvíľa sa vám vyhovie, a vy sa potom ľahko pomeríte s bruchom. — *Smädny v O.* Vy ste uhádli, jako trestal čert babu? — Totižto dal jesť, a nedal jej piť. — *J. S. v Gajaroch.* Vám tuším z tvári kypí zdravie. Vaše zásady neschvaľujem, v tom ale predsa máte pravdu, že radšej krčmárovi, nežli doktorovi, bárs ja bych to za lepšie považoval, keby ste hovorili, že radšej mäsiarovi, nežli lekárovi. Ináč vami spomínané veci neni sú súde ani do ucha, ani do brucha. — *Ivánka.* Veru by sme aj my vďačne boli tam prítomný; aj deti sa tešia tomu času, keď otiec krízať môže: Hej slanina do

komína. No nemôžeme si pomôcť, lebo chudobný človek k miestu je priviazaný. — Ten dopis, ktorý sme od *Kocuričana* dostali, taký bol múdry, jako reč tej babky krivej, ktorá kričala na jedneho gazdu: Hej gazdičko, vezmite ma na voz, veď si batoh sama poniesiem. — *Otrhané Dubové* Veľmi vďačne. O tej veci nič sme nepočuli, a tak nemôžeme vám nič povedať, lebo nevládneme darom prorocťva. Máte pravdu, že kde je smiech, tam je hriech. To čítame vo Svätom Písme, že Kristus Pán plakal, to ale nie, že by sa bol smial. — Takej žiadosti vyhoveť, akú *Sterušán* vyslovil, už i zo stanoviska spravodlivosti je nám nemožno. Ináč dobre je zapamätať si, že keby po psej vôli bolo, nuž by všetky kone podochly. — *Krušovčan* Pálenka je taká síle ľudskej, ako kosa Radu je ťažko dať. No tolko vám predsa odkázať môžeme, že jedna z tých vecí je za dvadsať, druhá za osemnásť s dvoma. Už ste múdrejší, pravda pán *Odsekalovčan*? — *Šipkovan* Kolesá nášho voza sa len tak krutia, jako kedysi, keď ste ma s tými 8 na tvrdo uvarenými vajcami ponúkli.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to neukcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u pošťovej direkcii. Veď to potom vykona. Úradná reklamácia má ten osov, že pošťari väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ako myslia.

Potrestaná lenivosť.

Istého dňa chýrny spisovateľ anglický Swift chcel odcestovať a pýtal si od sluhu svoje čižmy. Suha, ktorý bol veľmi lenivý doniesol mu čižmy ale neočistené. „Prečo si mi necčistil moje čižmy?“ pýtal sa pán. — „Pane,“ odvetil sluha, „ja som myslel, že nebolo by hodno s nimi sa unovať, lebo veď ich hneď zababrete znovu, keď pojedete po ulici.“ Po krátkom čase na to prosil sluha o kľúč potravnice. „Čo chceš robiť, s týmto kľúčom?“ tázal sa ho pán. — „Chcem si ranajky vziať, lebo som hladný. — „O“, odvetil Swift, „ponevác o kratký čas zas budeš hladný, netreba sa ti trápiť, aby si teraz jedol.“

Podáva: *Ján Žilinský.*

Krestania!

kupujte len u krestanov!

Prosté a figliarske nápady.

Vojak: Prosím ponížene pána stotníka, ráčte ma na tri dni domov pustíť, poneváč moja drahá stará mamka zomiera.

Stotník: No dobre, idz, lenže jestli tá tvoja stará mamka za tri dni nezomre, železá čakajú na teba.

Zvedavý Janko: No povedzte mi, ujček, prečo ctia ľudia básnikov len po smrti?

Ujec: Preto, lebo po smrti už nepíšu básne.

Manželka: Vidiš starý ty bys sa mohol učíť od nášho súseda, ktorý je vždy taký veselý, ty ale tak smutno sa chováš.

Manžel: L'ahko je tomu, keď je už štyri roky vdovcom.

Manželka: Hanbi sa ty, starý, dnes si zas prišiel opilý domov.

Manžel: Ale stará, stará moja, vidiš, zas nemáš pravdu, lebo som ja neprišiel, poneváč ma doniesli.

Thathelhebben, čo jhe tho tá stathočnosť?

— Ale dajmi pokhoj, čo sha ja stharám ch thakhé sprosthe vheci?

Četník beží za cigáňom, ktorý nechce postáť; konečne ho okríkne: Postoj cigáň! — Cigáň ale odvetil: Postoj ty, však teba nikto nenaháňa.

Matka: Ale chlapče, kde si bol, žes tak do niti zmokol, čis sa neskoval dakde pod strom.

Chlapec: Veru nie, lebo pán učiteľ nám jednú povedel, že je to veľmi nebezpečná vec, v čase búrky pod strom ísť, ja som sa tedy na strom vyškríabal.

Jajtheles sa pýta učiteľa, jako sa učí jeho Kubko; načo mu učiteľ odvetí, že čítať, dobre čítá, ale pri rátaní vždy viac naráta, jako je treba. Jajtheles zvolá: Však to není chyba; ej bude z môjho Kubka výborný platiaci pivničník.

Budapeštianske obchodné zprávy

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 10.00—10.20. Od Tisy 10.10—10.70. — Od Pešti 09.80—10.75. — Zadunajské 10.42—10.60.

Raž 8.10—8.15.

Jačmeň na krmenie 6.20—6.50. — Do pálenice 0.00—0.00. — Na pivo 7.80—8.70.

Oves 5.75—6.50.

Kukurica 5.50—5.70.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
17.30	16.70	16.00	15.30	14.80	14.00	12.90	10.50
			7½	8			
			8.60	6.00			

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. **Strovy.** Veľká biela fizuľa 7.50. — Malá 7.75. Hrach 11.13. — Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 45—55 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Teľce.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. tercý 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

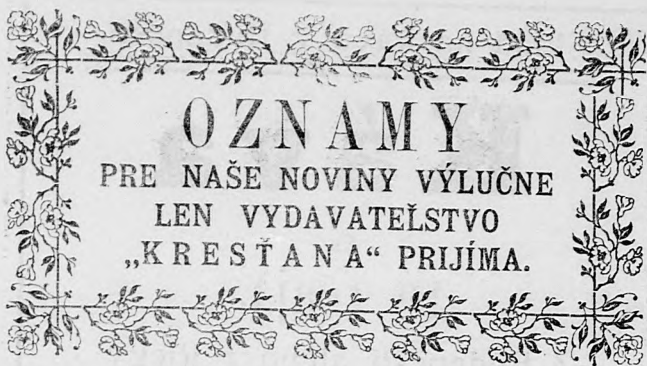

!!! Blažený nový rok!!!

praje ct. čitateľom **Krest'ana**
a priateľom môjho obchodu

JOZEF SOHR SOMOGY-SZILL

Jediní rozposielateľ kosi su. Antona.

OZNAMY
PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO
„KREŠTANA“ PRIJÍMA.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie
sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adresa telegrammu :

Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, bolesti zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1-2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 1 zl., cena fľaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na pľúca: Výťah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekášaným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a osilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachrípnutí atď. Veľa vďakočinení potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 1 zl., fľašky na prábu 50 kr.

Krv čistiacie piluľky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameň m. krčov boľa, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná boľa, a preto tie piluľky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdočnom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuľiek 1 zl. 5 kr.

Telo vyprobované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú li obdarené obrannou známkou a podpisom A preto varujme sa fašovaných a napodobňo v ných falešných vecí

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s prirúčením 16 krajciarov na bankovanie a poštové útraty) Objednané vyše 5 zl. franco

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.

NEMOCNÝM L'UĎOM POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na
žalúdok trpia.

Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez
boľasti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekární JOZEFA SCHNEIDER v Rešici, hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko). Za rýchly a bezboľastný istý účinok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlísty. Vek udať treba. Zákonne chráneno. Jedna škatuľka s doberkou 3 zl. 60 kr. Znaky stužkovej hlísty sú tieto: Bľadosť tvári, mútny zrak, svetlé prstene okolo očí, chudnutie, nečistý jazyk, netúženie po jedle, človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, veľa šľajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli, grganie, pichanie a boľasť v črevách, klopanie srdca, neriadne koluje krv, u ženských hlavy bolenie, náchylnosť k zronenosti, žiadanie smrti, zunovanie živca. — Ďalej dostať tu i všade v lekárnach Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte neprekášané z ohľadu účinku. — Jedna škatuľka stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej boľasti veľká škatuľka 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekární

JOZEFA SCHNEIDERA v Rešici
(Dolnie Uhorsko).

13-30

Vážna vec pre chorých na pľúca.

Paríž, Bordeaux, Brussel 1897. čestný diplom, zlaté
medaile

13-2) borový výťah

Patra Kautena

Účinok je istý aj v tých najnebezpečnejších pádoch. Veľa listov uznania od lekárov a vysoko postavených osob. Cena litra 25 zl., 1/2 litra 12 zl. 50 kr.; 1/4 litra 6 zl. 25 kr.

Opis zdarma. — Opravdivý len u dorabateľa.

Lekáreň: Jána Beckera,

ku sv. Trojici v Billéde (torontálska stolica.)

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

*Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Füredy I. Budapešť
VII/4 Ovoda u. 24. sz.*

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

18-30

Voltov križ.

Takým osobám, ktoré križ neno ia,

Voltová hviezda.

Deťom a mladým ženám: *Voltové srdco.*

Voltový popravený križ miernym ale neprestajným magnetickým elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lánka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk zronenosť, bludnicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka histeria, hlavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred nákladné trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50 kr; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

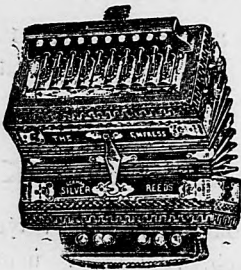
Predavačom ľavnejšia cena.

Pýtajte si cenník

najlepších

hudebných strojov,

a síce cimbalov, husiel, harmoniky, gitary, flauty, klarinety a iných mechanických strojov rozličného druhu a strún, ktoré najlepšie a najlacnejšie môžete nakúpiť u

Ignáca Varju

Dorabateľ hudbných strojov.

Budapešť, VIII, Kerepesi u. 47.

Illustrované cenníky zdarma posielam.

Sklad na kávu v Budapešti

K á v a

a
té (čaj).

Z Budapešti alebo z Rieky

franko do domu alebo na vidiek s doberkou, alebo pri predbežnom zaslaní peňazí.

4 1/2 kl.	Kuba káva	6 zl. 50 kr.
4 1/2 kl.	Mokka káva	6 zl. 50 kr.
4 1/2 kl.	Jáva káva	6 zl. 50 kr.
4 1/2 kl.	Perlová káva	6 zl. 80 kr.
4 1/2 kl.	Portorico káva	5 zl 80 kr.
1/4 kl.	Cisárské té	1 zl. 55 kr.
1/4 kl.	Drobné té	— 95 kr.

Jednotlivé druhy osobitne alebo smiešané posielam.

ŠTEFAN BELÁK

BUDAPEŠT,

VII., Rottenbiller u. 4. č.

Telefon 61-75.

Priechodný sklad v Rieke.

Americké vreckové hodinky.

Zovnútorne jako striebro sa skvejú; barva sa nikdy nezmeni. Dobre idú, napravovať ich netreba, lebo vyprobované sa dostanú. Zakaľ zásoba trvá, cena

len 2 zl. 80 kr.

👉 Neskôr viac budú stáť. 👈

Dostať ich jedine u

Alexandra Polaka,

u hl. skladníka dielne na americké hodiny.

4-25

Budapešť, V. Kálmán u. 17 M.

Ferdinand Stuflesser,

sochár a staviteľ oltárov

v St. Ulrichu, Gröden (Tirol.)

Odporúča sochy svätých z dreva s olejovým obťahom.

Cm. 100, 120, 140, 160, 170, 180
Cena r. č. zl. 35, 50, 68, 84, 100, 115

Sochy s dieťaťom Ježišom na rukách o 15% viac stoja, cenník oltárov a križovej cesty zdarma. Vyznačeno pápežom Levom XIII.